

Upravištvu: Ljubljana, Puceljova ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Izdati: Ljubljana, Puceljova ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Podružnica: Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: Ljubljanske pokrajine pri pošto-
čkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije: Servizio Conti. Cori Post. No 11-3118

IZKLUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje v
Italiji in inozemstvu ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Iskate vsak dan novo ponedeljko
Marčičina mila mesečno 18.—,
za inozemstvo vključno s ponedeljkom 18.—
trome 18.36.50.

Uredništvo:
Ljubljana, Puceljova ulica št. 5. — Telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pub-
blicità di provenienza italiana ad estero:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Sporočilo maršala Badoglia

Rim, 8. septembra. Agencija Stefani objavlja:

Nocoj ob 19.45 je šef vlade maršal Italije Badoglio podal po radiu naslednje sporočilo:

»Italijanska vlada je v spoznanju nemogućnosti neenake borbe proti premočni sovražni sili in z namenom, da prihrani nadaljnje in hujše nesreče narodu, pred-

lagala generalu Eisenhowerju, vrhovnemu poveljniku angleško-ameriških združenih oboroženih sil, premirje.

Predlog je bil sprejet.

Spricho tega mora prenehati sleherno sovražno dejanje proti angleško-ameriškim oboroženim silam s strani italijanskih oboroženih sil povsod. Odgovorile pa bodo na morebitne napade kakršnega koli drugega izvora.«

POVELJSTVO XI. ARMADNEGA ZBORA

ODREDBA

MI

General Gastone Gambara

Poveljnik XI. Armadnega Zbora,

glede na okoliščine, ki so se pojavile na ozemlju XI. Armadnega Zbora

ukazujemo:

Z objavo te uredbe se na ozemlju pod jurisdikcijo XI. Armadnega Zbora razglašajo

alarmno stanje

1. Med alarmnim stanjem se bodo morale izpolnjevati poleg vseh že obstoječih odredb tudi sledeče:

- a) policijska ura od 20. do 6. ure; vsa pooblastila, ki so bila že prej izstavljena, izgube veljavo za ves čas alarmnega stanja;
- b) brezizjemna prepoved zbiranja in zborovanja vsake vrste;
- c) prepoved kretanja v naseljenih središčih več kot treh oseb skupaj;
- d) vse osebe, ki se kretajo, bodo morale imeti pri sebi veljaven dokument s fotografijo, ki potrjuje njihovo istovetnost;
- e) prekinitve veljavnosti vseh obmejnih izkaznic ter vsakega dovoljenja za prehod (prepustnice);
- f) prepoved ribolova in plovbe;
- g) prekinitve krajevnega in medkrajevnega telegrafskega in telefonskega prometa.

2. IZJEME. — Po policijski uri ali izven naseljenih središč se bodo smeli kretati samo tisti, ki bodo imeli posebno pooblastilo, izdano od Poveljstva XI. Armadnega Zbora ali od Poveljstva Divizij ali od XI. Raggruppamento Guardia alla Frontiera.

Pravkar omenjene osebe bodo smele uporabljati motorna vozila samo, če bodo tudi za to pooblaščen od vojaških oblastev, ki so upravičene izdajati pooblastila za kretanje.

3. KAZNI. — Med alarmnim stanjem bodo takoj ustreljeni vsi tisti, ki bodo:

- izvrševali kakršna koli sovražna dejanja proti postavljenim oblastvom in četam,
- imeli v svoji posesti orožje, municijo in eksplozivne snovi,
- imeli v svoji posesti ponarejene potne liste, osebne izkaznice ali propustnice,
- skušali vršiti tatvine, rope ali istovrstne zločine.

4. Konec alarmnega stanja se bo prebivalstvu objavil po označevalcih in z razglasitvijo, za kar bodo poskrbela italijanska oblastva.

V PRIMERU, ČE BI SE IZJEMNE OKOLIŠČINE, ZARADI KATERIH JE BILO RAZGLASENO ALARMNO STANJE, POSLABSALO, SE BO RAZGLASILO

izjemno stanje

I. Objavo izjemnega stanja prebivalstvu bodo poskrbela italijanska vojaška oblastva po označevalcih, kakor tudi s trikratnim signalom siren ter s trikratnim zvonjenjem na plat zvona, trajajočim po eno minuto, in v časovnih presledkih ene minute.

II. Med izjemnim stanjem se bodo morale v mestih, trgih, vaseh in drugih naseljih, za katera bo to stanje veljalo, poleg že obstoječih navodil za alarmno stanje izpolnjevati še sledeče posebne določbe:

- a) brezizjemna prepoved civilistov, kretati se v naseljenih središčih ali izven njih, tako peš kakor s katerim koli prometnim sredstvom. Svobodno kretanje ob vsakem času podnevi in ponoči bo dovoljeno samo osebam, ki bodo imele posebno dovoljenje za izjemno stanje in nosile dobro viden trak na roki, kar bo oboje izdalo okrajno poveljstvo;
- b) obveznost ljudstva, da ostane podnevi in ponoči v svojih bivališčih ali v protiletalskih zakloniščih, ki morebiti obstoje v istem poslopju;
- c) brezizjemna obveznost, imeti vrata in okna (podnevi samo steklena) zaprta. Vhodi v poslopja bodo morali biti podnevi in ponoči na stečaj odprti. Z okenskih polic ter z balkonov se bodo morale takoj odstraniti posode in vsakovrstni predmeti, ki so tam nastavljeni. Najstrožje je prepovedano iz katerega koli vzroka postajati na terasah, hoditi po strehah, nagibati se iz lin. Lastniki posameznih poslopj ali njihovi posebni pooblaščenici, za katere osebno odgovarjajo, bodo morali odvzeti ter obdržati ključke dohodnih vrat na terase, strehe itd., in za vsako kršitev omenjenih določb ostanejo odgovorni;
- d) šole, trgovine in javni obrati vsake vrste (bari, kavarne, gostilne, kino itd.) bodo morali biti zaprti;
- e) prekinitve poštne službe;
- f) prekinitve trgovanja, sejmov in vsake javne manifestacije;
- g) prekinitve vsakovrstnega prometa in službovanja tramvajev, avtobusov, taksijev in kolij;
- h) prepoved zvonjenja z zvonovi in vsako drugo znamenje ali ropot, ki bi lahko pritegnil pozornost občinstva;
- i) v primeru, da bi se iz katerega stanovanja ali poslopja vršili napadi kakršne koli vrste na operativne čete ali policijske sile, se bodo izdali resni in neposredni ukrepi, ki bodo po preudarku poveljnika čete na mestu takoj lahko

Nemško vojno poročilo v sredo:

Nezmanjšana silovitost bitke v Doneški kotlini

Zavrženi sovražni napadi — V torek so Sovjeti izgubili 106 tankov in 77 letal — V Bizerti zadeti za 28.000 ton angloameriških ladij

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 8. septembra. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Bitka v Doneški kotlini se nadaljuje z nezmanjšano silovitostjo. V teku bojev, ki so se vodili po taktiki premikalne vojne, je bilo izpraznjeno mesto Stalino, s čemer se je doseglo skrajšanje bojne črte. Pred izpraznitvijo, ki je bila izvršena po vnaprej izgotovljenih načrtih, so bile uničene vse naprave, ki so bile kakršne koli vojne važnosti.

Tudi na odseku pri Harkovu je sovražnik napadel nemške postojanke brez varčevanja sil. Vendar je bil zavržen, potem, ko je utrpel hude izgube v srditih bojih.

Na več točkah srednjega odseka bojišča so bili zavrženi siloviti napadi Sovjetov, ki pa so bili krajevnega značaja.

Na ostalem vzhodnem bojišču je bilo nekaj živahnih bojev samo na kubanskem mostišču.

Letalstvo je z velikimi skupinami zelo uspešno poseglo v boje na kopnem in napadlo sovražnika na več točkah, kjer se je razvijala hujša borba.

Sovražnik je včeraj izgubil na vzhodnem bojišču 106 tankov in 77 letal. V ostrih obrambnih bojih na odseku pri

Orlu in pri Sevsku se je zlasti odlikoval 58. pehotni polk z Westfalskega.

V južni Kalabriji je sovražnik včeraj samo na nekaterih mestih izvršil otiptovalne akcije proti našim prednim postojankam, vendar so njegovi poskusi, da bi izoliral italijansko-nemške varnostne oddelke, propadli.

Sovražne sile, ki so se preteklo noč izkrcale v zalivu Sv. Evfemije, so bile davi napadene z vseh strani.

Nemška bojna letala so pri svojem ofenzivnem izpadu v noči 7. septembra proti pristanišču Bizerti zadela 5 prevoznih in trgovskih sovražnih ladij v skupni tonaži 28.000 ton. Del teh ladij se lahko smatra za izgubljen.

Pri dnevnih napadih skupin sovražnih bombnikov na področje mesta Bruselj so bile nadaljnje izgube med civilnim prebivalstvom in huda porušenja v stanovanjskih delih mesta.

Edinice v spremstvu nekega nemškega konvoja so sestrelile tri sovražna torpedna letala, ki so bila v sestavi skupine osnih letal, ki je skušala napasti ta konvoj v bližini norveške obale.

Nad zapadnim zasedenim ozemljem so bili sestreljeni 4 sovražni bombniki in preteklo noč še eno britansko letalo, ki je bilo na motilnem poletu vzdolž meje Nemčije in je strmoglavilo na tla.

Nemško vojno poročilo v četrtek:

208 sovjetskih tankov uničenih na vzhodni fronti

Ponesrečeni sovražni napadi — Obkoljena in uničena sovjetska bojna skupina

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 9. sept. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

V Doneški kotlini so vrgli Sovjeti nove oddelke čet v borbo, ki se nadaljuje z izredno velikimi izgubami za sovražnika. Južno in južnozapadno od Harkova se je ponesrečilo več sovražnih napadov.

Na srednjem odseku fronte so napadli Sovjeti samo v prostoru zapadno od Kirova z močnejšimi silami. V ostalih odsekih je bilo sovražno delovanje manjše nego prejšnje dni.

Neka sovražna bojna skupina, ki je bila v teku obrambnih bojev obkoljena, je bila uničena.

Oddelki nemškega in rumunskega letalstva so tudi včeraj s številnimi poleti podpirali čete vojske. Pri tem je dosegel nadporočnik Novotny, poveljnik nekega lovskega letalskega oddelka, svojo 196. do 200. letalsko zmago.

Na vzhodni fronti je bilo včeraj uničenih 208 oklopnih vozil.

V Finskem zalivu so mornariške baterije obstreljevale sovražne minolovce in pri tem enega potopile, dva pa hudo poškodovale.

V ogorčenih bojih zapadno od Harkova so se posebno odlikovale oklopna pehotna divizija »Grossdeutschland«, 11. alžajska, 19. dolenskoalpska in 34. porenska pehotna divizija.

Oddelki nemških bojnih letal so pri napadu na zbirališča sovražnih ladij v Evfemijem zalivu potopili eno ladjo za prevažanje čet in dosegli zadetke z bombami težkega kalibra na štirih velikih ladjah, med njimi na eni križarki.

Pri napadih močnih britansko-ameriških bombniških oddelkov na zasedeno zapadno ozemlje je bilo 11 sovražnih letal sestreljenih.

Brza nemška bojna letala so v pretekli noč metala bombe na vojaške cilje v južni in srednji Angliji.

razširjeni na ustrelitev vseh ali dela posameznikov, ki stanujejo v gori omejenih poslopjih;

l) upravištvu za elektriko, plin, vodo, brzojav, telefon, železnice, bolnišnice in sanitetske službe ter lekarne bodo zagotovila nadaljevanje službe s tem, da bodo uporabila osebe, ki bo prisotno na posameznih službenih mestih. To osebe je obvezano vršiti svoje delo do nove določbe tudi preko delovnega urnika. Kdor bi se delu izognil, bo takoj ustreljen. Ako bi izjemno stanje trajalo, bodo vojaška oblastva poskrbela za izmenjavanje osebja pri delu;

m) kdor bi posredno ali neposredno ali na kakršen koli način pomagal ali sodeloval s sovražnikom ali bi prikril njegove pristaje ali stvari ali bi mu oskrbel navodila kakršne koli vrste, bo takoj ustreljen;

n) prav tako bo ustreljen, kdor bi ne izpolnil katerega koli ukaza, ki bi ga izdalo oblastvo ali agenti sile za javno varnost;

o) italijanske družine, ki stanujejo v naseljenih središčih in ki bi se ne čutile varne v svojih stanovanjih, pojdejo takoj na najbližje vojaško postajo, od koder bodo po prizadevanju okrajnih poveljstev odvedene v posebne varstvene stavbe;

p) preskrba prebivalstva se bo vršila naslednjega dne po razglasitvi izjemnega stanja tako, da se bodo smele v naseljenih središčih samo ženske kretati od 8. do 10. ure. Med tem časom bodo trgovine odprte ljudstvu po predpisih, ki jih bo izdalo pristojno oblastvo.

Kdor koli raztrga, spremeni ali pomaga to odredbo, bo zasledovan v smislu veljavnih določb; če se zasači pri takem dejanju, bo ustreljen.

Ljubljana, dne 8. septembra 1943.

General Armadnega Zbora

Poveljnik

GASTONE GAMBARA

Priprave za izvolitev regentstva v Bolgariji

Sofija, 8. sept. s. Sboranje se je sestalo na izredno zasedanje, da razpravi o vprašanju regentstva. Skupščina bo pri tem upoštevala vse podrobnosti, ki jih glede tega zahteva ustava, vendar pa ima vlada tako močno večino, da se bo odločitev o morebitnih predlogih izvršila nemoteno.

Tisočletnica Kastilije

Burgos, 7. septembra. Ob Kavdilovi navzočnosti so se pričele slovesnosti za tisočletnico Kastilije. Franco in zastopniki oblasti so se udeležili svečane pontifikalne maše, katero je opravil apotolski nuncij Cicognani, nato pa so se udeležili veličastne procesije, ki je šla po mestnih ulicah ob vzkljanju množice.

Ohranite mir in red!

Ljubljana, 9. septembra.

Priobčujemo odredbo poveljnika XI. Armadnega Zbora, ki je bila danes ponoči nalepljena po mestu in pokrajini. Njena navodila je zato lahko vzela že vsa javnost na znanje, objava v listih pa omogoča prav vsakomur, da ima ta navodila vedno pred očmi in si jih še bolj vtisne v zavest.

Izredne prilike narekujejo oblastvom stroge ukrepe za ohranitev miru in reda. Zato naj se vsakdo v lastnem interesu točno in strogo drži izdanih navodil. Le s tem se lahko ohraniti mir in red, ki sta v izrednih razmerah še bolj potrebna kakor sicer. Občinstvo naj ohrani hladno kri in zdravi razsodek in naj se ne dá begati po morebitnih razburljivih govoricah, če bi se pojavile.

Oblast je trdno odločena, da na vsak način ohrani red in mir, zato naj se javnost zaveda, da bodo vojaška oblastva z neupogljivostjo zahtevala spoštovanje svojih izdanih odredb.

Ponovno se priporoča prebivalstvu, naj si pazljivo prečita objavljene proglase ter naj se v vsem ravna po njegovih predpisih. Kdor bi iz nepremišljenosti ali lahkomišelnosti kršil njegova določila, si bo moral sam pripisati morebitne neugodne posledice. Nepremišljeni kršilci pa bi ne ogražali samo sebe, marveč bi izpostavili vse prebivalstvo možnosti poostitve ukrepov alarmnega stanja.

Nujno pozivamo in prosimo javnost, da v splošno korist disciplinirano izpolnjuje predpise, katere vsebuje proglas alarmnega stanja. Vseh razsodnih ljudi najvišja dolžnost je, da povsod vplivajo pomirjevalno, da opozarjajo na hude posledice, ki bi jih rodil vsak poskus kršitve miru, ter da vsakomur priporočajo, naj se zadrži mirno, pošteno in premišljeno. Kdor se bo tako zadržal in bo upošteval objavljena navodila, se mu ni treba ničesar bati ter bo koristil ne le sebi, temveč tudi splošnosti.

Kronika

* Ali deli sveta v resnici potujejo? Že pred 25 leti je v znanstvenem svetu vzbudila veliko pozornost teorija nemškega raziskovalca Alfreda Wegenerja, da se zemeljska skorja giblje. Vnela se je živa debata. Gotovo je, da je karta naše zemeljske krogle v prazgodovinski dobi kazala čisto drugačno podobo kakor dandanes. Tedaj se je raztezala kopnina med Arabijo in Afriko pa med Severno Afriko in Južno Evropo. Šele v toku časa si je morje odprlo pot skozi nižine tega ozemlja. Alfred Wegener je prvi opozoril na to, da se atlantske obale Evrope in Afrike tako presnetljivo skladajo z obalami ameriške kopnine, kakor da ju je zdavnav, zdavnav nekoč pretrgala sila neznanega orjaka. Otoki, ki leže vmes, se zde kakor drobci, raztreseni o priliki naravne katastrofe. Gorovja naše celine se onkraj Oceana očito nadaljujejo, skladna je njih geološka struktura, prav tako pa očitujeta zveze tudi rastlinstvo in živalstvo. Točne geodetske meritve današnje časa pa dokazujejo, da je zemeljska skorja še stalno v gibanju. Po teh meritvah se Severna Amerika vsako leto za 30 cm oddalji od Evrope. Južna Amerika za 20 cm od Afrike. Madagaskar pa se pomika od Afrike povprečno kar za 9 m na leto. Grönlandija je v zadnjih desetletjih odplavala za 600 m dalje na zapad. Po vsem svetu je raztresenih 70 meritvenih postaj. Ki stalno opazujejo in beležijo premike zanje.

* Edouard Herriot zblaznel. Bivši predsednik francoske vlade Herriot je zadnje čase bival v Savoi, v vili, ki so mu jo okupacijska oblastva odredila za bivanje. Zdaj poročajo, da je francoski politik zblaznel in da so ga morali prepeljati v neki sanatorij blizu Nancyja. Herriot je že dalj časa kazal znake duševne zmedenosti. Na sprejodu, na katere se je odpravil po navadi pozno popoldne, se je večkrat ustavljal ter začel govoriti na ves glas in živahno kriti z rokami, kakor da govori v parlamentu ali na kakem ljudskem zborovanju. Večkrat je stopil tudi na balkon svojega stanovanja in imel dolge, zmedene govore.

* Starost rib. Znanost je dolgo pogrešala zanesljivega znamenja, po katerem bi se dala ugotavljati starost rib. Zdaj pa je doktor Reibsch v Kielu v slušnih organih rib našel takšne znake. V slušnih organih rib se nahajajo kamenčki, sestavljeni iz jedra in več plasti. Vsako leto ena izmed teh plasti odpade in sicer tako, da prozorni zmemor sledi neprozorna plast. Po teh slušnih kamenčkih se da starost rib ugotavljati na podoben način kakor po starostnih krogih drevesnega debla.

* Porod med bombardiranjem. Pristojna oblastva so dala pobudo za odkrivanje mlade babice Justine Albighare iz Mikana, ki je bila v noči na 14. aprila poklicana k postelji neke porodnice. Preden se je porod pričel, so sovražna letala začela bombardirati mesto in ena izmed bomb je porušila električni vod. Babica je v temi nadaljevala svoj posel in ni se dala oplašiti niti, ko so štiri bombe eksplodirale v neposredni bližini stanovanja in jo je zračni pritisk vrgel ob tla.

Pogled na bližnje svetovje v vsemirju

Marsikdo se je pač že vprašal, kateri je najbolj oddaljen svet, ki ga v velanskem vsemirju lahko še vidimo s prostim očesom. Če v jasni septembrski noči pogledamo na zvezdno nebo, vidimo na vzhodu verigo petih, skoraj enakih svetlih zvezd v enakih razdaljah. Ta skupina se drži skoraj vzporedno z obzorjem. Zvezde pripadajo skupni Perzeja, Andromede in Pegaza. Nad osrednjo zvezdo v tem svetelnem spletu vidimo tudi s prostim očesom med svetlobni oblak, z daljnogledom pa se nam pokaže kakor meglen klopčič. Nemski zvezdolog Simon Marius je opisal ta nenavaden stvar v Andromedi že leta 1612, kmalu potem, ko je bil izdelan prvi daljnogled.

Dolgo so se zvezdologi pričali o pravi naravi te prazni: ali pripada našemu zvezdnemu sistemu, ali pa je to poseben zvezdni svet izven Rimske ceste? Sodobni orjaški daljnogledi so soglasno potrdili, da je megla v Andromedi oddaljen svetovni sistem, ki podobno kakor Rimska cesta sestoji iz milijard pesameznih sonc, ki na njih mi lahko opazujemo samo v njihovi čisti svetlobo. Z velikim daljnogledom so lahko zvezdologi spoznali pravo obliko megle v Andromedi tudi na fotografijah. To je orjaška zvezdna spirala čudovite oblike. V njeni spirali se je dalo to opazovati razdeliti celo v posamezne zvezde, s čimer je bila dana možnost, da so s pomočjo gotove vrste spremenljivih zvezd določili oddaljenost tega osamljenega svetovja. Da, oddaljenost je od nas n. manj kakor 700.000 svetlobnih let. Svetloba, ki ji zdaj opazujemo, je izhajala od Andromede že v tistih davnih, davnih časih, ko na našem planetu še ni bilo

človeškega bitja. V času, ko je ta svetloba potovala proti Zemlji, se je človeški rod s svojo vednostjo vred tako daleč izpopolnil, da lahko določa razdalje do najbolj oddaljenih zvezdnih svetovnega prostora. Andromeda s svojo meglo je edini otok izven naše Rimske ceste, ki ga lahko še vidimo s prostim očesom, in obenem pač najbolj oddaljeni svet, ki ga lahko spoznamo brez pripomočka.

Naj nas presenčijo in začudijo še nekatere številke! Premer zvezdne spirale Andromede megle znaša kakih 80.000 svetlobnih let, torej podobno kakor v našem sistemu Rimska cesta. Vsa Andromedina megla ima tolikšno svetelno moč kakor 660 milijonov Sonc, njena gmota pa je tolikšna kakor 30 milijard Sonc skupaj. Leta 1885 so odkrili v tem daljnem sistemu posebno svetlo in novo zvezdo; njena svetlobna moč prekaša Sonce stotimikrat. Sedela pa so še nadaljnja odkritja. Te nove zvezde so posebno čudne zato, ker iz doslej neznanega vzroka nenadoma pojačujejo svojo svetlobo. Tudi te nove zvezde potrjujejo oddaljenost 700.000 svetlobnih let. Celotna podoba tega svetovnega otoka se nam bliža s hitrostjo 30 km na sekundo. Andromedina megla je med redkimi stvarmi svoje vrste, ki je bliža Soncu, kajti daleč pretežna večina ostalih zvezdnih sistemov nam oddaljuje.

Naj še omenimo, da bo 23. t. m. ob 23. uri nastopila jesen svojo vlogo. Prišel je čas jesenskega enakonočja. Na večernem nebu bo proti koncu meseca ob 21.30 polnočnega časa vzhajal planet Mars kot svetla rdeča zvezda nad rdečasto stalnico Aldeberanom v znamenju B.ka, s katerim tvori zelo lep par.

Okusno vino iz robidnic

Najnovejša številka »Kmetovalca«, glasila Kmetijske družbe v Ljubljani, prinaša med obilnim drugim gradivom naslednji članek, ki bo brez dvoma zanimal našo gospodinjico:

Robidnice so dober in prijeten sad, ker vsebujejo razen sladkorja (6 odstotkov) in kisline (8 odstotkov) tudi mnogo vitaminov. Zvečja in fosforja ter se zaradi tega priporočajo otrokom in slabokrvnim.

Razen divje robidnice poznamo tudi domačo, katere plod je večji in bolj sladak. Iz njih ali drugih lahko pripravimo okusno zdravilno pijačo, saj moramo temeljito poznati način predelave. Vino iz robidnice se lahko proda po visoki ceni, ker je to zdravilni in delikaten proizvod.

Dokler so robidnice zelene, jih ni treba nabirati, ker vsebujejo preveč kisline. Vendar ne nabiramo tudi prezelelih, ker so v njih že razvite nezaželene bakterije očne kisline. Robidnice beremo in predelavamo v avgustu in septembru, ko je vreme precej toplo, kar prja očetnim bakterijam. Da bi se nam vino ne skisalo, moramo: a) robidnice brati v hladu, t. j. jutraj ali zvečer, in b) moramo jih čimprej izprati in sok precediti.

Stiskamo in cedimo lahko na razne načine, s posebnimi in ta namen izdelanimi pripravami ali skozi redko platno (podobno kakor pri siru). Navadno dobimo 50 do 60 odstotkov soka. Da sok pravilno zavre, mu dodamo 8 do 10 gramov kalijevega metabisulfitu na vsakih 100 litrov ali 1 gram na 10 litrov. Ozvepljani sok pustimo čez noč, da se sesede, prihodnji dan pa ga odcedimo v posode za vrenje.

Lahko pripravimo dve vrsti vina, trpklo ali sladko (desertno), s tem, da dodamo sladkorja ali vode. Ne glede na to, katero vrsto vino želimo, dodamo na vsak liter soka iz ne popolnoma zrelih jagod pol litra, iz zrelih pa

osminko ali četrtinko vode. Za doseg sladkega vina je treba na vsak liter mešanice (soka in vode) iz ne popolnoma zrelih jagod dodati 300 do 350 gramov sladkorja, iz zrelih pa 200 do 300 gramov. Če hočemo trpklo vino, dodamo v prvem primeru 220 do 250, v drugem pa 100 do 200 gramov sladkorja.

Ako so robidnice popolnoma zrele, tedaj ni treba dodajati vode. Da nam sok pravilno zavre in da dobimo čim več alkohola, moramo sladkor dodajati v treh obrokih. Eno tretjino raztopimo v soku ali vodi; takoj po stiskanju, drugo tretjino dodamo, čim nastopi precej močno vrtnje, ves ostali sladkor pa dodamo po 2 ali 3 dne. Za vrenje so najboljše dobro oprane steklene posode. Sod ni primeren, ker se sok navzame duha od sode.

Da preprečimo kvarjenje soka v času vrenja, je priporočljivo uporabiti kipele veko, ki ne dopusti mikroorganizmov vstopa od zunaj, ne preprečuje pa izhlapevanja ogljikovega dioksida, ki se pri vrenju tvori v notranjosti. Praktično lahko uporabimo tudi platnene vrečice, v katerih je čist izpran pesek, in ki jih položimo na veko posode. Uporabljiva je tudi čista vata, s katero odprtno narahlo zamažmo. Posode ne napolnimo čisto do vrha, da v času vrenja sok ne prekipava. Zato na vadno pustimo četrt posode prazne. Vrenje naj se izvrši v prostoru, kjer je temperatura čez 20°C.

Vrenje ne traja dolgo, saj je že po 8 do 10 dneh končano in se vino že začne bistriti. Čim se je vino zbistilo, ga takoj pretočimo v čiste posode, pri čemer pazimo, da ne vzdignemo in da ne vzburmamo usedline. Posode zažvepljamo podobno kakor vinske posode. Posode lahko napolnimo z vinom čisto do vrha, zamažimo z zamaški, vendar ne preveč močno, da ogljikov dioksidi v primeru naknadnega vrenja še lahko odhaja. Ko se je vino že drugič zbistilo, tedaj ga še enkrat pretočimo, potem ga pa čuvamo v sodih, bučah ali steklenicah.

Brzjavni drogi

»Očka, nočeš pogledati mojega jezika? Tako je obložen,« mi je dejal moj sin. Malo je okleval, ko je stegnil jezik iz ust, toda jaz nisem mogel niti pri najboljši volji najti kakšne razlike med barvo njegovega jezika in njegovim črnočrno rdečimi ustnicami.

»Cemu me vprašuješ? Ali se ne počutiš dobro?«

»O, prav za prav ni to. A potipaj mi žilo. Zdi se mi, da imam vročico.«

Njegov utrip je bil povsem normalen. Bolezni znaki so bili tedaj dovolj zgovorni; diagnoza bi se glasila: žilo bi se rad izmazalo.

»Povej, kaj je s teboj?«

»Veš, pisati moramo šolsko nalogo, toda snov je tako neznana...«

»Učitelj ne daje nikoli neumnih nalog!« sem dejal strogo. »O čem bi morali pisati?«

»Odgovoril naj bi na vprašanje: Zakaj postavljajo brzjavne droge vedno vzdolž železnih tirov?«

Bil sem ogorčen: »In zavoljo tega preproste vprašanja bi rad izostal? Fej, sramuje se! Tega si nisem mislil o tebi!«

Moj sin pa je odgovoril: »Očka, pa vendar ne vem. Povej mi ti, čemu postavljajo brzjavne droge vedno vzdolž železnih tirov!«

»Cemu, vprašuješ? Hm... da... saj razumeš, da stariši vendar ne bi smeli delati šolskih nalog svojih otrok. Odgovor na vprašanje moraš najti pač ti sam!«

»Pa ga ne vem! Tudi Pavel ga ne ve.«

»Tem bolj moraš o tem misliti. Ne, ne ljubček moj, ne povem ti ga! Ves popoldan imam čas za premišljevanje. Če pa ne najdeš odgovora do večera, ti hočem pomagati.« Za dovoljen s svojimi vzgojiteljskimi talenti sen vzel klobuk in odšel v svojo kavarno.

Tam sem našel svojega prijatelja Iako Se del je v kotu in na pol dremal. Inteligentni možak! bi ga ne vprašal?

»Dober dan, Jaka,« sem dejal. »Zanimas se za mnoge stvari, o katerih večina drugih ljudi nikoli ne premišljuje. Povej mi, zakaj stojte brzjavni drogi vedno vzdolž železnih tirov?«

»Kaj te to briga?« je zagodrnjal.

»Na takšen način ne odgovorjamo na znanstvena vprašanja!« sem dejal malo užaljeno. »Takšen odgovor bi mi lahko dal, če bi te vprašal, zakaj je tvoja prijateljica Helena pretrgala razmerje s teboj?«

»Ali nimaš nobenih drugih skrbi?« je skočil Jaka pokonci. »Tvoje vprašanje radi Helene je netaktno. Ne mesaj se v moje zase

bne zadeve in daj mi s svojimi abotni mi vprašanja mir!«

Vstal sem in sedel k prijatelju Mihi, ki je dve mizi dalje bral svoj časopis. »Zakaj se danes ne moreš zgovoriti,« sem dejal. »Je slabe volje. Morda mi ti lahko poveš, zakaj tečejo brzjavni drogi vedno poleg železnih tirov?«

Miha me je začudeno pogledal. »Zakaj bi ne tekel tak,« je odgovoril.

»Nu, to je preprosto. Tiri morajo po dolinah in preko gorovij, čez reke in po ovinkih. Brzjavni program bi to vendar ne bilo potrebno. Zakaj jih ne položijo tako, da dobe od kraja do kraja najkrajšo, prmo zvezo?«

Miha je nagubal modro čelo in je odvrnil: »O tem se nisem premišljeval.« Potem pa mi je napravil predavanje o Morsovih znakih, o brezčrtni telegrafiji in o radiu, skratka o vsem, kar ni spadalo k stvari.

Naposled sem ga nestrpno prekinil: »Vse to nima s mojim vprašanjem nobenega opravka. Povej mi preprosto, zakaj tečejo tiri in brzjavni drogi vedno vstrici!«

»Zavoljo tega ni bilo potrebno da si me tako šomastsko nahlul!« je menil Miha ogorčen. »Misli o svojih neumnih problemih sam. Jaz ne opravljam brzjavne službe. Zbogom!«

Ko sem kavarno zapustil, sem srečal svojega svaka in sem napravil zadnji poskus, da bi dobil odgovor na svoje vprašanje. »To je vendar tako preprosto!« je odvrnil svak s smehom. »Ki bi drogi ne tekle ob progi, temveč med tirnicami, bi motlo vendar promet!«

Ko sem prišel domov, je sedel moj sin potrt ob mizi.

»Pokaži mi, še enkrat jezik!« sem dejal in jezik se mu je spuščil bliskovito kakor kamelion iz ust. Napravil sem resen obraz in dejal: »Da, ljubček moj, bolan nisi, toda predvidnost je pol zdravlja. Jutri ostaneš doma, si razumeš?«

Razumel je in ni več vpraševal. Ali je nemara že vedel za resnico, da ti nemučno lahko zastaviš več vprašanj, nego more deset modrih odgovorov?

IZ LJUBLJANE

u—Diploma. Na gradbenem oddelku tehnične fakultete univerze v Ljubljani, je bil diplomirani 20. avgusta gospod Zvonimir Stepišnik. Mlademu inženjerju čestitamo.

u—Ravnateljstvo pokrajne ženske bolnice v Novem mestu javlja, da so po nalogu Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino v Ljubljani, ob 6. septembra dalje obiskovali dovoljeni samo ob srečah, sobotah in nedeljah med 14. in 15. uro.

u—Vadnica in otroški vrtec drž. učiteljskega v Ljubljani. Vpisovanje učencev in učenk ob 1. do 4. razreda deske in dekliške vadnice bo dne 4. oktobra ob 9. do 12. ure. Pri vpisovanju bodo učenci in učence dobili navodila za otvornostno službo boju in pričetek pouka. Tisti dan je tudi vpisovanje otrok, dečkov in deklic, v otroški vrtec. V prvi vrsti bodo sprejeti otroci, stari pet let. Ravnateljstvo.

u—Drž. učiteljskega v Ljubljani. Za sprejem v I. letnik drž. učiteljskega je treba vložiti osebno ali pošti posredno, kolokvano s 4 L. Učenci (naka), ki je prekinili s šolanjem, n. pr. lanske meščanskošolski učenci, morajo priložiti prošnjo poleg rolistnega in krstnega lista in spričevala o niž. teži. Izpitu, oziroma spričevala o končnem izpitu se navedeno spričevalo, ki ga dobi pri svoji šoli. Meščanskošolski učenci morajo imeti odločen ali prav dober uspeh. Učenci, ki so rojeni 1. 1925, morajo prosti za spregled starosti. Ta prošnja mora biti naslovljena na prosvetni oddelk Visokega komisariata v Ljubljani. Obe prošnji, za sprejem in za spregled starosti, naj se pošljeta na ravnateljstvo. Prošnje za prijavitelje k sprejemnemu izpitu je treba vložiti do 18. septembra. Sprejemni izpiti pa bodo ob 22. do 25. septembra. Meščanskošolski učenci naj se javijo na učiteljsko dne 22. septembra ob 8. uri, gimnazijci in gimnazijke ob 23. septembra ob 8. uri. Pomožni izpiti bodo dne 16. in 17. septembra. Dne 16. septembra pri pridejo vsi učenci in učence ob 8. uri v šolo. Razredni izpiti bodo ob 27. do 30. septembra. Vsi učenci in učence, ki imajo razredne izpite, naj pridejo dne 27. septembra ob 8. uri v šolo. Vsi učenci in učence, v letnik učiteljskega bo dne 4. oktobra ob 9. do 12. ure, za zamudnike pa še dne 5. oktobra ob 9. do 11. ure. Vsi učenci in učence naj si takoj preskrbe vsa potrebna potrdila za vpis. — Ravnateljstvo.

u—Državna dvorazredna trgovska šola v Ljubljani. Popravni izpiti za I. razred se bodo vršili 22. in 23. sept. ob 8. uri dalje. — Razredni izpiti za II. razred se bodo vršili ob 14. sept. dalje, za I. razred pa ob 22. sept. dalje. Pričetek bo vsakokrat ob 8. uri. Završni izpiti se bodo pričeli 22. sept. ob 8. uri. Podrobni razporedi so objavljeni na razpisni deski. — Otvornostna služba bo, morda bo, ponedeljek, 11. okt. ob 10. uri v stolnici. Po službi boži se zbera učenci in učence I.a, II.a, III.a, IV.a, V.a in VI.a v svojih učilnicah. — Ravnateljstvo.

u—Na II. meščanski šoli v Ljubljani. Bežigrad se začne popravni izpiti iz italijanskega jezika ob 10. t. m. iz ostalih predmetov pa v ponedeljek 20. t. m. Razredni izpiti bodo za vse razrede v soboto 18. t. m., končni izpit v jesenskem roku se začne v petek 24. septembra. Vpisovanje bo dne 1. in 4. oktobra ob pol 9. to pol 10.

u—Pite. Zbirko tajno mešanico z Acitronom u—Vrečka Acitrona Vam nadomesti štiri sveče citrone.

u—Na II. državni mešani meščanski šoli v Ljubljani-Zg. šiška. se bodo vršili popravni izpiti dne 30. septembra. Vpisovanje bo dne 1. in 2. oktobra. K vpisu je priložen zadnji izpitiščevalni, krstni list in potrdilo o plačanem davku. — Upraviteljstvo.

u—III. mešana meščanska šola v Ljubljani-Moste. Popravni razredni in končni izpiti za III. in IV. razred bodo 20. sept. za I. in II. razred 21. sept. Začetek ob 8. uri. Vpisovanje za šol. leto 1943/44 bo v dneh 1. do 5. okt. po dosedanjih predpilih. Podrobnosti na oglasni deski. — Upraviteljstvo.

u—Seznami davčnih osnov trgovin s spornimi, tehničnimi, elektrotehničnimi predmeti in

trgovin s stroji in vozili bodo razgrnjeni do 21. t. m., seznami davčnih osnov gostiln bodo razgrnjeni od 22. do 26. t. m., od 27. do 28. t. m., od 29. do 30. t. m., od 31. do 1. okt. 1943, od 2. do 3. okt. 1943, od 4. do 5. okt. 1943, od 6. do 7. okt. 1943, od 8. do 9. okt. 1943, od 10. do 11. okt. 1943, od 12. do 13. okt. 1943, od 14. do 15. okt. 1943, od 16. do 17. okt. 1943, od 18. do 19. okt. 1943, od 20. do 21. okt. 1943, od 22. do 23. okt. 1943, od 24. do 25. okt. 1943, od 26. do 27. okt. 1943, od 28. do 29. okt. 1943, od 30. do 31. okt. 1943, od 1. do 2. nov. 1943, od 3. do 4. nov. 1943, od 5. do 6. nov. 1943, od 7. do 8. nov. 1943, od 9. do 10. nov. 1943, od 11. do 12. nov. 1943, od 13. do 14. nov. 1943, od 15. do 16. nov. 1943, od 17. do 18. nov. 1943, od 19. do 20. nov. 1943, od 21. do 22. nov. 1943, od 23. do 24. nov. 1943, od 25. do 26. nov. 1943, od 27. do 28. nov. 1943, od 29. do 30. nov. 1943, od 1. do 2. dec. 1943, od 3. do 4. dec. 1943, od 5. do 6. dec. 1943, od 7. do 8. dec. 1943, od 9. do 10. dec. 1943, od 11. do 12. dec. 1943, od 13. do 14. dec. 1943, od 15. do 16. dec. 1943, od 17. do 18. dec. 1943, od 19. do 20. dec. 1943, od 21. do 22. dec. 1943, od 23. do 24. dec. 1943, od 25. do 26. dec. 1943, od 27. do 28. dec. 1943, od 29. do 30. dec. 1943, od 31. do 1. jan. 1944, od 2. do 3. jan. 1944, od 4. do 5. jan. 1944, od 6. do 7. jan. 1944, od 8. do 9. jan. 1944, od 10. do 11. jan. 1944, od 12. do 13. jan. 1944, od 14. do 15. jan. 1944, od 16. do 17. jan. 1944, od 18. do 19. jan. 1944, od 20. do 21. jan. 1944, od 22. do 23. jan. 1944, od 24. do 25. jan. 1944, od 26. do 27. jan. 1944, od 28. do 29. jan. 1944, od 30. do 31. jan. 1944, od 1. do 2. feb. 1944, od 3. do 4. feb. 1944, od 5. do 6. feb. 1944, od 7. do 8. feb. 1944, od 9. do 10. feb. 1944, od 11. do 12. feb. 1944, od 13. do 14. feb. 1944, od 15. do 16. feb. 1944, od 17. do 18. feb. 1944, od 19. do 20. feb. 1944, od 21. do 22. feb. 1944, od 23. do 24. feb. 1944, od 25. do 26. feb. 1944, od 27. do 28. feb. 1944, od 29. do 30. feb. 1944, od 1. do 2. mar. 1944, od 3. do 4. mar. 1944, od 5. do 6. mar. 1944, od 7. do 8. mar. 1944, od 9. do 10. mar. 1944, od 11. do 12. mar. 1944, od 13. do 14. mar. 1944, od 15. do 16. mar. 1944, od 17. do 18. mar. 1944, od 19. do 20. mar. 1944, od 21. do 22. mar. 1944, od 23. do 24. mar. 1944, od 25. do 26. mar. 1944, od 27. do 28. mar. 1944, od 29. do 30. mar. 1944, od 31. do 1. apr. 1944, od 2. do 3. apr. 1944, od 4. do 5. apr. 1944, od 6. do 7. apr. 1944, od 8. do 9. apr. 1944, od 10. do 11. apr. 1944, od 12. do 13. apr. 1944, od 14. do 15. apr. 1944, od 16. do 17. apr. 1944, od 18. do 19. apr. 1944, od 20. do 21. apr. 1944, od 22. do 23. apr. 1944, od 24. do 25. apr. 1944, od 26. do 27. apr. 1944, od 28. do 29. apr. 1944, od 30. do 31. apr. 1944, od 1. do 2. maj. 1944, od 3. do 4. maj. 1944, od 5. do 6. maj. 1944, od 7. do 8. maj. 1944, od 9. do 10. maj. 1944, od 11. do 12. maj. 1944, od 13. do 14. maj. 1944, od 15. do 16. maj. 1944, od 17. do 18. maj. 1944, od 19. do 20. maj. 1944, od 21. do 22. maj. 1944, od 23. do 24. maj. 1944, od 25. do 26. maj. 1944, od 27. do 28. maj. 1944, od 29. do 30. maj. 1944, od 31. do 1. jun. 1944, od 2. do 3. jun. 1944, od 4. do 5. jun. 1944, od 6. do 7. jun. 1944, od 8. do 9. jun. 1944, od 10. do 11. jun. 1944, od 12. do 13. jun. 1944, od 14. do 15. jun. 1944, od 16. do 17. jun. 1944, od 18. do 19. jun. 1944, od 20. do 21. jun. 1944, od 22. do 23. jun. 1944, od 24. do 25. jun. 1944, od 26. do 27. jun. 1944, od 28. do 29. jun. 1944, od 30. do 31. jun. 1944, od 1. do 2. jul. 1944, od 3. do 4. jul. 1944, od 5. do 6. jul. 1944, od 7. do 8. jul. 1944, od 9. do 10. jul. 1944, od 11. do 12. jul. 1944, od 13. do 14. jul. 1944, od 15. do 16. jul. 1944, od 17. do 18. jul. 1944, od 19. do 20. jul. 1944, od 21. do 22. jul. 1944, od 23. do 24. jul. 1944, od 25. do 26. jul. 1944, od 27. do 28. jul. 1944, od 29. do 30. jul. 1944, od 31. do 1. avg. 1944, od 2. do 3. avg. 1944, od 4. do 5. avg. 1944, od 6. do 7. avg. 1944, od 8. do 9. avg. 1944, od 9. do 10. avg. 1944, od 11. do 12. avg. 1944, od 13. do 14. avg. 1944, od 15. do 16. avg. 1944, od 17. do 18. avg. 1944, od 19. do 20. avg. 1944, od 21. do 22. avg. 1944, od 23. do 24. avg. 1944, od 25. do 26. avg. 1944, od 27. do 28. avg. 1944, od 29. do 30. avg. 1944, od 31. do 1. sep. 1944, od 2. do 3. sep. 1944, od 4. do 5. sep. 1944, od 6. do 7. sep. 1944, od 8. do 9. sep. 1944, od 9. do 10. sep. 1944, od 11. do 12. sep. 1944, od 13. do 14. sep. 1944, od 15. do 16. sep. 1944, od 17. do 18. sep. 1944, od 19. do 20. sep. 1944, od 21. do 22. sep. 1944, od 23. do 24. sep. 1944, od 25. do 26. sep. 1944, od 27. do 28. sep. 1944, od 29. do 30. sep. 1944, od 31. do 1. okt. 1944, od 2. do 3. okt. 1944, od 4. do 5. okt. 1944, od 6. do 7. okt. 1944, od 8. do 9. okt. 1944, od 9. do 10. okt. 1944, od 11. do 12. okt. 1944, od 13. do 14. okt. 1944, od 15. do 16. okt. 1944, od 17. do 18. okt. 1944, od 19. do 20. okt. 1944, od 21. do 22. okt. 1944, od 23. do 24. okt. 1944, od 25. do 26. okt. 1944, od 27. do 28. okt. 1944, od 29. do 30. okt. 1944, od 31. do 1. nov. 1944, od 2. do 3. nov. 1944, od 4. do 5. nov. 1944, od 6. do 7. nov. 1944, od 8. do 9. nov. 1944, od 9. do 10. nov. 1944, od 11. do 12. nov. 1944, od 13. do 14. nov. 1944, od 15. do 16. nov. 1944, od 17. do 18. nov. 1944, od 19. do 20. nov. 1944, od 21. do 22. nov. 1944, od 23. do 24. nov. 1944, od 25. do 26. nov. 1944, od 27. do 28. nov. 1944, od 29. do 30. nov. 1944, od 31. do 1. dec. 1944, od 2. do 3. dec. 1944, od 4. do 5. dec. 1944, od 6. do 7. dec. 1944, od 8. do 9. dec. 1944, od 9. do 10. dec. 1944, od 11. do 12. dec. 1944, od 13. do 14. dec. 1944, od 15. do 16. dec. 1944, od 17. do 18. dec. 1944, od 19. do 20. dec. 1944, od 21. do 22. dec. 1944, od 23. do 24. dec. 1944, od 25. do 26. dec. 1944, od 27. do 28. dec. 1944, od 29. do 30. dec. 1944, od 31. do 1. jan. 1945, od 2. do 3. jan. 1945, od 4. do 5. jan. 1945, od 6. do 7. jan. 1945, od 8. do 9. jan. 1945, od 9. do 10. jan. 1945, od 11. do 12. jan. 1945, od 13. do 14. jan. 1945, od 15. do 16. jan. 1945, od 17. do 18. jan. 1945, od 19. do 20. jan. 1945, od 21. do 22. jan. 1945, od 23. do 24. jan. 1945, od 25. do 26. jan. 1945, od 27. do 28. jan. 1945, od 29. do 30. jan. 1945, od 31. do 1. feb. 1945, od 2. do 3. feb. 1945, od 4. do 5. feb. 1945, od 6. do 7. feb. 1945, od 8. do 9. feb. 1945, od 9. do 10. feb. 1945, od 11. do 12. feb. 1945, od 13. do 14. feb. 1945, od 15. do 16. feb. 1945, od 17. do 18. feb. 1945, od 19. do 20. feb. 1945, od 21. do 22. feb. 1945, od 23. do 24. feb. 1945, od 25. do 26. feb. 1945, od 27. do 28. feb. 1945, od 29. do 30. feb. 1945, od 31. do 1. mar. 1945, od 2. do 3. mar. 1945, od 4. do 5. mar. 1945, od 6. do 7. mar. 1945, od 8. do 9. mar. 1945, od 9. do 10. mar. 1945, od 11. do 12. mar. 1945, od 13. do 14. mar. 1945, od 15. do 16. mar. 1945, od 17. do 18. mar. 1945, od 19. do 20. mar. 1945, od 21. do 22. mar. 1945, od 23. do 24. mar